

ఆంధ్రప్రదేశ్ సమగ్రాభివృద్ధి,

నూతన రాజధాని స్థల ఎంపిక పై ప్రకటన

ఆంధ్రప్రదేశ్ పూర్వ రాష్ట్ర విభజన నేపథ్యంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం, పార్లమెంట్ ఉభయ సభల ఆమోదంతో ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్నిర్మాణ చట్టం - 2014, ఈ యేడాది మార్చి 1, 2014 నుంచి అమలులోకి వచ్చింది. ఇప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి ఏర్పాటు కానున్న నూతన రాజధాని నగరం పరిపాలన, ఆర్థిక ప్రగతి, సాంస్కృతిక అనుసంధానం కలయికలతో నిర్మాణం కావాల్సిన ఆవశ్యకత తక్షణ ప్రాధాన్యత అంశంగా నిలిచింది. విభజన నేపథ్యంలో అవశేష ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి అన్యాయం జరిగిందనే విషయాన్ని గౌ|| ప్రధాన మంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోడీ గుర్తించి తనకు తానే రాష్ట్ర అభివృద్ధితో పాటు ప్రపంచ స్థాయి వసతులతో కూడిన రాజధాని నిర్మాణానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి పూర్తి స్థాయిలో మద్దతు వుంటుందని ప్రకటించారు. అన్ని హంగులు, వసతులతో కూడిన నూతన రాజధాని నిర్మాణం కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం విస్తృత స్థాయిలో చర్యలు చేపట్టి ప్రపంచ స్థాయి పట్టణ అభివృద్ధి నిపుణులు, వ్యూహకర్తలు, ప్రణాళిక నిపుణులను భాగస్వామ్యం చేస్తున్నాం.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధాని ఎంపిక విషయంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్నిర్మాణ చట్టం సెక్షన్ 6 ప్రకారం గత 28.3.2014న కేంద్ర ప్రభుత్వం 5 గురు నిపుణులతో కూడిన ఒక కమిటీని శ్రీ కె.సి. శివరామకృష్ణన్ నేతృత్వంలో ఏర్పాటు చేసింది. ఈ కమిటీ అవశేష రాష్ట్రానికి నూతన రాజధాని మరియు సంబంధిత అంశాల పై అధ్యయనంతో సిఫారసులు చేయాలని కేంద్రం కోరడమైనది. ఈ కమిటీ వివిధ వర్గాలు, ప్రజలతో సంప్రదింపులు జరిపి తన తుది నివేదికను 27.8.2014న కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమర్పించింది. ఈ నివేదికను ప్రభుత్వం క్షుణ్ణంగా పరిశీలించడం జరిగింది. ఈ నిపుణుల కమిటీ రాష్ట్ర అభివృద్ధికి వున్న బహుళ అవకాశాలు, అంశాలను క్షుణ్ణంగా అధ్యయనం చేయడంతో పాటు సమతుల్యమైన అభివృద్ధిని అన్ని జిల్లాల్లో సాధించాల్సిన ఆవశ్యకతను ప్రస్ఫుటంగా తెలియజేసింది. "ఈ నిపుణుల కమిటీ రాష్ట్ర రాజధాని, రాజధాని విధుల నిర్వహణ ఎక్కడ నుంచి జరగాలనే అంశాలకు సంబంధించిన విషయాలు పూర్తిగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ పరిధిలోనే

వుంటాయని, కేంద్ర ప్రభుత్వంతో సంప్రదించి తుది నిర్ణయాలు తీసుకునే అధికారం ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికే వుందనే విషయాన్ని స్పష్టంగా నివేదికలో తెలియజేసింది..

ఈ నేపథ్యంలో 01.09.2014 నాడు సమావేశమైన ఆంధ్రప్రదేశ్ మంత్రివర్గం ఈ క్రింది విధంగా తీర్మానించడం జరిగింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని అన్ని జిల్లాలకు సమదూరంలో, విజయవాడ పరిసర ప్రాంతంలో రాజధాని ఏర్పాటు చేయాలని, అభివృద్ధిని అన్ని జిల్లాలకు వికేంద్రీకరించడం కోసం మూడు మెగాసిటీలను మరియు పద్నాలుగు స్మార్ట్ సిటీలను నిర్మించాలని నిర్ణయించడమైనది. రాజధానిని భూసమీకరణ ద్వారా నిర్మించాలని. ఇందు నిమిత్తం కేబినెట్ సబ్ కమిటీ తగిన ఆమోద యోగ్యమైన నిర్ణయాలు తీసుకుంటుంది.

ప్రజా బాహుళ్యం నుంచి వ్యక్తమైన విస్తృత అభిప్రాయాలు, వ్యక్తీకరణల నేపథ్యంలో వారి మనోభిప్రాయాలను పరిగణనలోకి తీసుకొని ఈ నిర్ణయం చేయడమైనది. శివరామకృష్ణన్ కమిటీకి కూడా ప్రజల నుంచి అందిన వివిధ వినతులు కూడా ఈ నిర్ణయాన్ని బలపర్చాయి. ప్రజల నుంచి కమిటీకి అందిన వినతుల్లో 50 శాతం అభిప్రాయాలు విజయవాడ - గుంటూరు పరిసర ప్రాంతం రాజధాని ఏర్పాటుకు అత్యంత అనువైన ప్రదేశమని స్పష్టం చేసిన విషయాన్ని మనం ఈ సందర్భంగా గమనించాలి.

విజయవాడ పరిసర ప్రాంతంలో ఏర్పాటయ్యే రాజధాని మాత్రమే అన్ని ప్రాంతాల ప్రజలకు అందుబాటులో వుంటూ రాష్ట్ర ప్రగతి సాధనకు, ప్రజల సమగ్ర సంక్షేమానికి సేవలు అందించ గలదని మంత్రి వర్గం సమావేశం నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. ఇక్కడ ఏర్పాటయ్యే రాజధాని మాత్రమే రాష్ట్రంలోని అన్ని ప్రాంతాలకు సమ దూరంలో వుంటుందనే విషయం సుస్పష్టం.

రాష్ట్రంలో అభివృద్ధిని వికేంద్రీకరించి అన్ని ప్రాంతాలు, జిల్లాలను ప్రగతి పథంలో పయనింపచేయడం ప్రస్తుత విపత్కర తరుణంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వ భుజస్కందాల పై వున్న

అత్యంత గురుతరమైన బాధ్యతగా భావిస్తున్నాం. ఎంతో క్లిష్టమైన ఈ బాధ్యతను నెరవేర్చడానికి ఇప్పటికే అనేక చర్యలు తీసుకొని పలు నూతన ప్రాజెక్టులకు అంకురార్పణ చేయడం జరిగింది.

ప్రస్తుత సంక్లిష్టమైన సవాళ్లతో కూడిన పరిస్థితిని ఒక బహుళ అవకాశ సాధనంగా మార్చుకోవాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సంకల్పించింది. రాష్ట్ర సమగ్ర అభివృద్ధి లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి రాజకీయ, పరిపాలన పరమైన ధృఢ సంకల్పం, అంకిత భావాన్ని వ్యక్తీకరిస్తూ ప్రభుత్వం చర్యలు చేపట్టింది. దీనిలో భాగంగానే తిరుపతిలో మొదటిసారిగా అధికార పక్ష శాసనసభ్యుల సమావేశం నిర్వహణ, గుంటూరులో మంత్రివర్గ ప్రమాణ స్వీకార కార్యక్రమం, విశాఖపట్నంలో మొదటి మంత్రి వర్గ సమావేశం మరియు కర్నూలులో స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ వేడుకల నిర్వహణ జరపటం అన్ని జిల్లాల పట్ల ప్రభుత్వానికి వున్న సమ భావనకు నిదర్శనం. అంతేగాకుండా రాబోయే రోజుల్లో ఒక్కో సంవత్సరం ఒక్కో జిల్లా కేంద్రంలో స్వాతంత్ర్యదినోత్సవ వేడుకలను నిర్వహించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

రాష్ట్ర విభజన సమయంలో రూపొందించిన ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్నిర్మాణ చట్టం 2014లో అవశేష ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి తీరని అన్యాయం జరిగింది. అవిభక్త రాష్ట్రంలో పాత్రదారులైన వివిధ వర్గాలతో ఎలాంటి సంప్రదింపులు చేయకుండా హడావుడిగా విభజన చేశారు. రెండు రాష్ట్రాల మధ్య ఆస్తుల పంపకం, బాధ్యతల బదలాయింపు విషయంలో తీసుకొన్న అపసవ్య, అనిశ్చిత నిర్ణయాలు అవశేష ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి పూర్వజన్మ నష్టాన్ని కల్పించాయి. అనేక వనరుల పంపకం విషయంలో కూడా పూర్తిగా ఏకపక్ష నిర్ణయాలు చేసి స్థలం ప్రాతిపదికన ఎక్కడ వున్న ఆస్తులు అక్కడే, జనాభా ప్రాతిపదికన బాధ్యతలు, సిబ్బంది బదలాయింపు, వినియోగ ప్రాతిపదికన విద్యుత్, 13:10 నిష్పత్తిలో అఖిల భారత సర్వీసు అధికారుల కేటాయింపు చేయడమైనది. ఈ పంపకాలు, బదలాయింపుల్లో ప్రాతిపదికగా తీసుకొన్న అంశాలు అవశేష ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రగతి గమనాన్ని తీవ్రంగా ఆటంక పరిచాయి. హడావుడిగా రూపొందించిన చట్టం కారణంగా అనేక అతి ముఖ్యమైన విషయాల పై రూపొందించిన షెడ్యూల్స్, సెక్షన్లు తీవ్ర అస్పష్టత, అనేక సందేహాలను

ఉత్పన్నం చేస్తున్నాయి. ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాన్ని విభజించిన తీరు తెలుగు ప్రజలను తీవ్రంగా అవమానించడమే కాకుండా, వారి ఆత్మగౌరవాన్ని కించపరుస్తూ మనోబలాన్ని దెబ్బతీసింది. ప్రజల మనస్సుల్లో గూడుగట్టుకున్న వ్యధ, మానసిక సంఘర్షణ ఇటీవల జరిగిన ఎన్నికల తీర్పులో స్పష్టంగా వ్యక్తమైంది.

రాష్ట్ర విభజన సమయంలో రూపొందించిన పునర్నిర్మాణ చట్టం అనేక కీలకమైన విషయాల పై తగిన నిర్దిష్ట నిబంధనల రూపకల్పనను విస్మరించింది. చట్టంలోని షెడ్యూల్ 9 మరియు షెడ్యూల్ 10లో పున్న సంస్థల పంపకం విషయంలో ఇప్పటికీ తీవ్ర అనిశ్చితి నెలకొని వుంది. అవశేష ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం అనేక కీలకమైన సంస్థలను కోల్పోవడమే కాకుండా తీవ్రమైన ఆర్థిక నష్టానికి గురి కావల్సి వచ్చింది. అంతే గాకుండా ఈ చట్టం పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణ అంశాన్ని విస్మరించింది. కేంద్రంలో ఏర్పాటైన కొత్త ప్రభుత్వం చట్టంలో సవరణలను ఆమోదించి ముంపు ప్రాంతానికి చెందిన ఏడు మండలాలను అవశేష ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు బదలాయించడం జరిగింది.

ఇన్ని విపత్కర సంక్లిష్టతతో కూడిన సవాళ్లు అవశేష ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి ఎదురైనప్పటికీ మన రాష్ట్రానికి పున్న సహజ సిద్ధ వనరులు, మానవ వనరులు ఒక వరం. కష్టపడే తత్వంతో పాటు విభిన్న-వినూత్న విధానాలతో ప్రగతి పథంలో పయనించడంలో మన రాష్ట్ర ప్రజలు ముందుంటారని ఎన్నో సందర్భాల్లో, ఎన్నో చోట్ల చరిత్రలో రుజువైంది. ప్రస్తుత సవాళ్లను ఎదుర్కొని రాష్ట్రాన్ని ముందుకు నడిపించడానికి ఒక ధృఢ సంకల్పంతో లక్ష్య సాధన వైపు అడుగులు వేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మొక్కవోని దీక్షతో ముందుకు సాగుతూనే వుంది.

సమగ్ర అభివృద్ధి లక్ష్య సాధనకు ప్రభుత్వం ఏడు మిషన్లను, ఐదు గ్రిడ్లను మరియు నాలుగు విభిన్న సందేశాత్మక కార్యక్రమాలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టింది.

ఈ 7 మిషన్లు

1. ప్రాథమిక రంగం
2. పట్టణీకరణతో పాటు స్మార్ట్ సిటీల నిర్మాణం
3. పారిశ్రామిక మిషన్
4. మౌళికవసతుల రంగం
5. సేవా రంగం
6. వైపుణ్యాన్ని పెంపొందించే రంగం
7. సామాజిక సాధికారత

అందరికీ నీరు అందించడం, 24 గంటలు విద్యుత్ సరఫరా, ప్రతి ఇంటికి గ్యాస్ సరఫరా, ప్రతి గ్రామానికి బి.టి.రోడ్డు మరియు ఫైబర్ ఆప్టిక్ బ్రాడ్ బాండ్ కనెక్టివిటీని కల్పించడం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సంకల్పించిన ఐదు గ్రిడ్లలో వున్నాయి. ప్రగతి సాధనలో ప్రజలను భాగస్వామ్యం చేసి వారిలో ఉద్యమ స్ఫూర్తిని కల్పించే లక్ష్యంతో దిగువ పేర్కొన్న నాలుగు వినూత్న కార్యక్రమాలను ప్రభుత్వం చేపట్టింది.

1. పేదరికం పై గెలుపు
2. పొలం పిలుస్తోంది
3. బడి పిలుస్తోంది
4. నీరు - చెట్టు

రాష్ట్రంలోని ప్రతి జిల్లాలో నెలకొన్న ప్రత్యేక పరిస్థితులు, అందుబాటులో వున్న అవకాశాలు, ఆర్థిక ప్రగతికి దోహదపడే అంశాల పై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక సమగ్ర అధ్యయనం చేయడంతో పాటు ప్రతి జిల్లా సమగ్ర అభివృద్ధికి ప్రణాళికలను రూపొందించింది. ఆయా రంగాల్లో జిల్లాలు మరియు రాష్ట్ర స్థూల అభివృద్ధి (గ్రాస్ డిస్ట్రిక్ డొమిస్టిక్ ప్రొడక్ట్ - జి.డి.డి.పి. మరియు గ్రాస్ స్టేట్ డొమిస్టిక్ ప్రొడక్ట్ - జి.ఎస్.డి.పి) అంశాల ప్రాతిపదికన ఈ

ప్రణాళికలు సాధించాల్సిన లక్ష్యాలను నిర్దేశిస్తూ అభివృద్ధి మార్గాన్ని రూపొందించాయి. రాష్ట్ర స్థాయిలో సమాంతర అభివృద్ధిని సాధించేందుకు ప్రభుత్వం చేపట్టిన ఏడు మిషన్లు, ఐదు గ్రీడ్లు మరియు ఉద్యమ స్ఫూర్తితో నాలుగు కార్యక్రమాలు దోహదపడ్తాయని విశ్వసిస్తున్నాం.

రాష్ట్రంలోని అనంతపురం జిల్లాలో పాటు మరికొన్ని ప్రాంతాలు అతి తక్కువ వర్షపాతానికి నోచుకొన్న నేపథ్యంలో కరువు నివారణ కోసం మెరుగైన నీటి నిర్వహణ పద్ధతులు మరియు వ్యవసాయ ఆధునిక విధానాలైన డ్రిప్ మరియు తుంపర్ల సేద్యానికి ఆయా జిల్లాల ప్రణాళికలు ప్రాధాన్యత నిస్తున్నాయి. ఉత్పత్తుల రంగంలో కార్యకలాపాలను వేగవంతం చేసేందుకు నాణ్యతతో కూడిన 24 గంటల నిరంతర విద్యుత్ ఉపయోగపడ గలదని ఆకాంక్షిస్తున్నాము. ప్రత్తి అధికంగా పండే కర్నూలు, అనంతపూర్ మరియు గుంటూరు జిల్లాల్లో ముడిప్రత్తి నుంచి దారం, బట్టలు, దుస్తుల తయారీ వరకు కేంద్రీకృతం చేస్తూ టెక్స్టైల్ క్లస్టర్స్ రానున్నాయి. ప్రభుత్వం రూపొందించిన ఎలక్ట్రానిక్స్ మరియు హార్డ్వేర్ విధానం ఆ రంగాల్లో క్లస్టర్స్ ఏర్పాటుకు దోహదపడి గణనీయ అభివృద్ధి జరుగనున్నది. తొలిదశలో అనంతపూర్, నెల్లూరు, కాకినాడ మరియు విశాఖపట్నంలో ఈ క్లస్టర్స్ ఏర్పాటు జేసి, రానున్న ఐదు సంవత్సరాల్లో మరో 20 క్లస్టర్స్ ఏర్పాటుకు ప్రణాళికలు రూపొందించాము.

రాష్ట్రంలోని పలు జిల్లాల్లో వున్న బీచ్లు, కొండలు, దేవాలయాలు, నీటి వనరులు మరియు వన్యప్రాణుల సంరక్షణ కేంద్రాలు పర్యాటక రంగంలో నూతన అభివృద్ధిని సాధించేందుకు ఉపయోగపడే విధంగా టూరిజం సర్క్యూట్స్ ఏర్పాటుకు పక్కా ప్రణాళిక సిద్ధమౌతోంది. ప్రకాశం జిల్లాలోని దొనకొండ, కర్నూలు జిల్లాలోని అవుకు మరియు అనంతపూర్ జిల్లాలో పారిశ్రామిక వాడలను అభివృద్ధి పర్చేందుకు ప్రభుత్వం ప్రతిపాదిస్తోంది. కడపలో ఇప్పటికే స్టీలు ప్లాంట్ ప్రారంభం దశలో వుండగా, కర్నూల్ మరియు కడప జిల్లాలో మరికొన్ని సిమెంట్ పరిశ్రమలు ఏర్పాటు చేసేందుకు ఎదురౌతున్న అడ్డంకులను అధిగమించి సముచిత ప్రదేశాల్లో క్లస్టర్స్ మరియు ఇండస్ట్రియల్ జోన్స్ ఏర్పాటు చేయాలనేది ప్రభుత్వ సంకల్పం.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో త్వరితగతిన ఆర్థిక ప్రగతిని సాధించేందుకు వివిధ జిల్లాల మధ్య విమాన, రైలు, రోడ్డు మార్గాలను విస్తరించేందుకు ప్రభుత్వం ప్రతిపాదనలు సిద్ధం చేసింది. రాయలసీమలోని అన్ని జిల్లాల నుంచి నూతన రాజధానికి మరియు వివిధ పోర్టులకు రోడ్డు మార్గాలను నూతనంగా నిర్మించనున్నాం. రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ రంగ సామర్థ్యాన్ని దృష్టిలో వుంచుకొని రైతులకు ఆదాయ మార్గాలను పెంపొందించాలన్న లక్ష్యంతో ప్రతి జిల్లాలో ఒక ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ పార్క్ ను ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది.

అదే విధంగా, రాష్ట్రంలో పోర్టుల ఆధారిత అభివృద్ధిని కాంక్షిస్తూ తీర ప్రాంత జిల్లాల్లో పరిశ్రమలను ఏర్పాటు చేయడంతో పాటు సముద్ర ఉత్పత్తుల అభివృద్ధి, బీచ్ ల ఆధునీకరణ అంశాలు ప్రణాళికల్లో వున్నాయి. విశాఖపట్నంలో ఒక మెగా ఐ.టి.హబ్ ను ఏర్పాటు చేయడంతో పాటు విజయవాడ, తిరుపతితో పాటు పలు నగరాలు, పట్టణాల్లో ఐ.టి. క్లస్టర్స్ ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రభుత్వం సంసిద్ధంగా వుంది. గ్యాస్ ఆధారిత పరిశ్రమలు మరియు పెట్రో కెమికల్స్ రంగంలో గ్యాస్ లభ్యతను పెంచేందుకు కాకినాడ, గంగవరం పోర్టులలోని ఎల్.ఎన్.జి. టెర్మినల్స్ ఎంతగానో ఉపయోగపడగలవు. మచిలీపట్నంలో నూతన రిఫైనరీ మరియు క్రాకర్ యూనిట్ ఏర్పాటు చేసేందుకు అవకాశాలు పరిశీలిస్తున్నాము. పంపిణీ వ్యవస్థ, అనుబంధ మరియు మద్దతు మార్కెట్లను కలుపుతూ పలు పారిశ్రామిక రంగాల్లోని ఉత్పత్తి కేంద్రాలను అనుసంధానం చేస్తూ పారిశ్రామిక క్లస్టర్స్ అభివృద్ధి పరచాలనే సంకల్పంతో ప్రభుత్వం వుంది.

విభజన నేపథ్యంలో అవశేష ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని వివిధ ప్రాంతాల సమతుల్య అభివృద్ధికి ప్రత్యేక చర్యలు చేపడతామని పునర్నిర్మాణ చట్టం స్పష్టంగా ప్రకటించింది. చట్టంలోని సెక్షన్ 46(2) ప్రకారం పలు రాయితీలు, ప్రోత్సాహకాలను ప్రత్యేక అభివృద్ధి ప్యాకేజీ (ఎస్.డి.పి.) రూపంలో అందజేసి వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలను అభివృద్ధి చేస్తామని తెలిపారు. సెక్షన్ 46(3) ప్రకారం రాయలసీమ మరియు ఉత్తరాంధ్ర జిల్లాలకు ప్రత్యేక అభివృద్ధి ప్యాకేజీ (ఎస్.డి.పి.)ని వర్తింప జేస్తామని చట్టంలో పేర్కొన్నారు.

అంతేగాకుండా, పునర్నిర్మాణ చట్టంలో సెక్షన్ 94(2) ప్రకారం వెనుకబడి ప్రాంతాల అభివృద్ధికి సహకారం, సెక్షన్ 94(1) ప్రకారం సమతుల్య అభివృద్ధి కోసం పారిశ్రామిక ప్రోత్సాహానికి ఆర్థిక రాయితీలు ఇవ్వనున్నట్లు కేంద్రం తెలిపింది. గౌరవ ప్రధాన మంత్రి పార్లమెంటులో 20.2.2014 నాడు ప్రకటన చేస్తూ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి ప్రత్యేక కేటగిరి ప్రతిపత్తిని ఐదు సంవత్సరాల పాటు ఇవ్వనున్నట్లు తెలిపారు. పోలవరం ప్రాజెక్టును జాతీయ ప్రాజెక్టుగా ప్రకటించి పూర్తి చేస్తామని, ఆర్థిక వనరుల కొరతను పూరించడానికి కేంద్ర బడ్జెట్ 2014-15లో తగిన సహకారం ఇస్తామని చెప్పారు. పునర్నిర్మాణ చట్టంలో ఇచ్చిన ఈ హామీలను సాకారం చేసుకునేందుకు కేంద్రప్రభుత్వంతో ఎప్పటికప్పుడు తగిన సంప్రదింపులను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కొనసాగిస్తూనే వుంది.

సెక్షన్ 93 మరియు 13వ షెడ్యూల్లో రాష్ట్ర సమగ్ర అభివృద్ధి కోసం కొన్ని విద్యా సంస్థలు మరియు మౌళిక వసతులను ఏర్పాటు చేయనున్నట్లు తెలిపారు. ఈ సంస్థలు, మౌళిక వసతులను రాష్ట్రంలోని అన్ని ప్రాంతాలకు సమానంగా విస్తరింపజేయడానికి ప్రత్యేక శ్రద్ధతో ప్రభుత్వం చర్యలు చేపట్టింది. ఈ విద్యాసంస్థల ఏర్పాటు కోసం వివిధ జిల్లాల్లో స్థలాలను గుర్తించి కేంద్రానికి పంపడమైనది. గుంటూరులో వ్యవసాయ యూనివర్సిటీ, విశాఖపట్నంలో ఐ.ఐ.ఎం., కర్నూల్లో ఐ.ఐ.ఐ.టి., విజయనగరంలో గిరిజన యూనివర్సిటీ, అనంతపూర్లో కేంద్రీయ యూనివర్సిటీ మరియు ఎయిమ్స్కు అనుబంధ సెంటర్, పశ్చిమ గోదావరిలో ఎన్.ఐ.టి., విజయవాడ-గుంటూరు మధ్య ఎయిమ్స్ మరియు జాతీయ విపత్తుల నిర్వహణ సంస్థ, తిరుపతిలో ఐ.ఐ.టి. మరియు ఐ.ఐ.ఎస్.ఈ.ఆర్., తూర్పు గోదావరిలో పెట్రోలియం యూనివర్సిటీ ఏర్పాటు చేయడానికి స్థలాలు ఎంపిక చేసి కేంద్ర ప్రభుత్వ అనుమతి కోసం పంపడం జరిగింది.

పైన పేర్కొన్న వాటితో పాటు ఆంధ్రప్రదేశ్ సమగ్ర అభివృద్ధికి ఉత్పత్తుల కేంద్రం, జ్ఞాన ఆధారిత కార్యక్రమాలు, వైద్య సంరక్షణ మరియు టూరిజం అభివృద్ధికి ప్రభుత్వం ప్రణాళికలు సిద్ధం చేసింది.

రాష్ట్రంలో పారిశ్రామిక ప్రగతి సాధన కోసం వైజాగ్-చెన్నై పారిశ్రామిక కారిడార్ (వి.సి.ఐ.సి.) లో భాగంగా నెల్లూరు-వైజాగ్ పారిశ్రామిక అభివృద్ధికి మరియు చెన్నై-బెంగళూరు పారిశ్రామిక కారిడార్ (సి.బి.ఐ.సి.)లో భాగంగా చిత్తూరు-అనంతపూర్ పారిశ్రామిక అభివృద్ధికి ప్రభుత్వం ప్రణాళికలు రూపొందించింది. వైజాగ్-చెన్నై కారిడార్ అమలు పై తొమ్మిది జిల్లాల్లో జరిగిన అధ్యయనంలో ఐదు పారిశ్రామిక క్లస్టర్లను గుర్తించడం జరిగింది. అవి శ్రీకాకుళంలో పైడిభీమవరం, విశాఖపట్నం, కాకినాడ, గన్నవరం-కంకిపాడు మరియు శ్రీకాళహస్తి-ఏర్పేడు. చెన్నై-బెంగళూరు కారిడార్లోని మూడు జిల్లాల్లో కృష్ణపట్నం పారిశ్రామిక ప్రాంతం, చిత్తూరు ఎస్.ఐ.ఎమ్.జెడ్. మరియు హిందుపూర్ పారిశ్రామిక ప్రాంతం వున్నాయి. జైకా నిధులతో అభివృద్ధి అవుతున్న కృష్ణపట్నం పారిశ్రామిక వాడ భవిష్యత్తులో మరిన్ని పెట్టుబడులను ఆకర్షించే అవకాశం వుంది.

ఈ పారిశ్రామిక క్లస్టర్లు, అనుసంధాన ప్రాజెక్టులను అమలు చేసేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వివిధ ఏజెన్సీల సమన్వయంతో వనరుల సమీకరణకు ముమ్మర ప్రయత్నాలు చేస్తోంది. ఈ కారిడార్లలో బహుళ జాతి సంస్థల పెట్టుబడుల కోసం చర్చలు తుదిదశలో వున్నాయి.

ఈ పారిశ్రామిక కారిడార్లకు అవసరమైన రవాణా నెట్వర్క్, మౌళిక వసతుల కల్పన రానున్న ఐదు ఏళ్లలో జరుగనున్నది. ప్రస్తుతం పనిచేస్తున్న పోర్టులు గంగవరం, కాకినాడ, కృష్ణపట్నం, విశాఖపట్నంలతో పాటు కాకినాడ, మచిలీపట్నం, దుగరాజపట్నం, భావనపాడు, రామాయపట్నం, మేఘవరం, నక్కపల్లి, కళింగపట్నం, భీమునిపట్నం మరియు నర్సాపూర్లో మరో పది పోర్టులను అభివృద్ధి చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

విశాఖపట్నం, విజయవాడ, తిరుపతి నగరాల్లో అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయాలు నిర్మించాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. పుట్టపర్తి, రాజమండ్రిలో ప్రస్తుతం వున్న ఎయిర్పోర్టులు, కడపలో ప్రారంభానికి సిద్ధంగా వున్న మరో ఎయిర్పోర్టుతో పాటు కుప్పం, కర్నూలు, కావలి, ఒంగోలు, శ్రీకాకుళం మరియు విజయనగరంలో చిన్న విమానాశ్రయాల అభివృద్ధికి ప్రభుత్వం ప్రణాళికలు సిద్ధం చేసింది.

రాష్ట్రంలోని వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలను కలుపుతూ ఇప్పటికే వున్న ప్రధాన రహదారులకు అనుసంధానం చేస్తూ రోడ్డు మరియు రైలు రవాణా మార్గాలను మరికొన్ని చోట్ల అభివృద్ధి పరచనున్నాం. కర్నూలు అనంతపూర్ రహదారులను గుంటూరుతో కలుపుతూ ఒక మార్గం, నూతన రాజధానితో అనంతపూర్ను కలుపుతూ కర్నూలు-గిద్దలూరు-వినుకొండ ద్వారా మరో మార్గాన్ని, రాయలసీమ ప్రాంతాన్ని కృష్ణపట్నం పోర్టుకు కలుపుతూ ఒక రహదారిని నిర్మించనున్నాం. ఇటీవల కేంద్ర రైల్వే బడ్జెట్లో ప్రకటించిన పలు కొత్త ప్రాజెక్టులు మన రాష్ట్రంలో నూతన రైల్వే మార్గాలకు మార్గం సుగమం చేసింది.

విజయవాడ, విశాఖపట్నం, తిరుపతి నగరాలను మెగాసిటీలుగా అభివృద్ధి చేస్తూ అంతర్జాతీయ స్థాయి వసతులను కల్పించడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు చేపట్టింది. విశాఖపట్నంలో మెట్రో రైల్ ప్రాజెక్టు ప్రతిపాదన కేంద్ర ప్రభుత్వ స్థాయిలో తుది పరిశీలనలో వుంది. విజయవాడ మరియు తిరుపతిలో మెట్రో రైలు ప్రాజెక్టులను ప్రారంభించడానికి అవసరమైన అధ్యయన నివేదికలను రూపొందించాలని ఢిల్లీ మెట్రో రైల్ కార్పొరేషన్ను కోరాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. అన్ని జిల్లాలను కవర్ చేస్తూ పద్నాలుగు స్క్వార్డ్ సిటీలను నిర్మించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వ సహకారంతో చర్యలు చేపట్టాము.

సమతౌల్య ప్రాంతీయ అభివృద్ధి కోసం జిల్లాల వారిగా ప్రాతిపదిక అంశాలు

శ్రీకాకుళం

1. నూతన పారిశ్రామిక నగరం
2. భావనపాడు పోర్టు
3. కళింగపట్నం పోర్టు
4. పైడిభీమవరం పారిశ్రామిక వాడ (వి.సి.ఐ.సి. క్యారిడార్)
5. నూతన ఎయిర్పోర్టు
6. శ్రీకాకుళాన్ని స్క్వార్డ్ సిటీగా రూపొందించడం

7. ఫుడ్ పార్క్
8. స్కూల్ ఆఫ్ ప్లానింగ్ మరియు ఆర్కిటెక్చర్
9. వంశధార-నాగావళి పై వున్న ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులను పూర్తిచేయడం
10. తెలినీలాపురం - పక్షుల సంరక్షణ కేంద్రం, భౌద్ధ చారిత్రక కట్టడాలు, శ్రీకూర్మ మరియు అరసవెల్లి దేవాలయాలను కవర్ చేస్తూ పర్యాటక కేంద్రాలు, బారువ బీచ్.
11. ఓపెన్ యూనివర్సిటీ
12. ఎలక్ట్రానిక్స్ మరియు హార్డ్వేర్ పార్క్

విజయనగరం

1. గ్రీన్ ఫీల్డ్ ఎయిర్ పోర్టు నిర్మాణం
2. పారిశ్రామిక నగరం
3. ఏడాది కాలంలో తోటపల్లి రిజర్వాయర్ ను పూర్తి చేయడం
4. ఫుడ్ పార్క్
5. గిరిజన యూనివర్సిటీ
6. విజయనగరాన్ని స్మార్ట్ సిటీగా రూపొందించడం
7. ఎలక్ట్రానిక్ మరియు హార్డ్వేర్ పార్క్
8. పోర్టు
9. సంగీతం మరియు లలిత కళల అకాడమీ ఏర్పాటు
10. మెడికల్ కాలేజి

విశాఖపట్నం

1. మెగాసిటీ
2. విశాఖపట్నం అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయము

3. వి.సి.ఐ.సి. పారిశ్రామిక వాడ
4. మెట్రో రైల్
5. ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మేనేజ్మెంట్
6. ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఫారిన్ ట్రేడ్
7. మెగా ఐ.టి. హబ్
8. ఎలక్ట్రానిక్స్ ఉత్పత్తుల కేంద్రం
9. ఇన్నోవేషన్ మరియు ఇన్ కుబేషన్ హబ్
10. ఫుడ్ పార్క్
11. ఎగ్జిబిషన్ మరియు కన్వెక్షన్ సెంటర్
12. గంగవరం ఎల్.ఎన్.జి. టెర్మినల్
13. రైల్వే జోన్

తూర్పు గోదావరి

1. పెట్రోలియం యూనివర్సిటీ
2. పోర్టు
3. ఎలక్ట్రానిక్స్ మరియు హార్డ్వేర్ పార్క్
4. వి.సి.ఐ.సి. కారిడార్ లోకి కాకినాడ
5. పెట్రోలియం కారిడార్
6. తెలుగు యూనివర్సిటీ
7. కొబ్బరి పీచు ఆధారిత పారిశ్రామిక కాంప్లెక్స్
8. స్మార్ట్ సిటీలుగా కాకినాడ మరియు రాజమండ్రి
9. ఫుడ్ పార్క్

10. టూరిజం - భూ ఉపరితల జల మార్గాలు
11. కాకినాడ ఎల్.ఎన్.జి. టెర్మినల్
12. తుని ప్రతిపాదిత నౌకా నిర్మాణ కేంద్రం
13. ఆక్వా కల్చర్ మరియు ప్రాసెసింగ్ యూనిట్
14. ఐ.టి.హబ్ - రాజమండ్రి

పశ్చిమ గోదావరి

1. నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ
2. ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఫైన్ ఆర్ట్స్ మరియు క్రాఫ్ట్
3. నరసాపూర్ పార్కు
4. తాడేపల్లి గూడెం విమానాశ్రయము
5. సిరామిక్ పరిశ్రమ
6. ఆయిల్ పామ్ పరిశ్రమ
7. పర్యాటక కేంద్రం - కొల్లేరు సరస్సు
8. జలమార్గాల అభివృద్ధి
9. చింతలపూడి ప్రాంతంలో బొగ్గు వెలికితీత
10. పోలవరం ప్రాజెక్ట్
11. కొబ్బరిపీచు ఆధారిత పరిశ్రమలు
12. మెట్ట ప్రాంతాల్లో 100 శాతం డ్రిప్ ఇరిగేషన్
13. ఆక్వాకల్చర్ మరియు ప్రాసెసింగ్ యూనిట్
14. ఉద్యానవన పరిశోధనా కేంద్రం

కృష్ణా

1. ప్రస్తుతం వున్న విమానాశ్రయాన్ని అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో విస్తరించడం
2. మచిలీపట్నం పోర్టును అభివృద్ధి పరచడం
3. ఆయిల్ రిఫైనరీ మరియు క్రాకర్ యూనిట్
4. వి.జి.టి.ఎం. మెట్రో రైల్
5. ఆటోమొబైల్ మరియు లాజిస్టిక్స్ హబ్
6. ఫుడ్ పార్క్
7. మెగాసిటీ మరియు స్మార్ట్ సిటీ
8. ఆక్వాకల్చర్ మరియు ప్రాసెసింగ్ యూనిట్
9. భారత్ ఎలక్ట్రానిక్ లిమిటెడ్‌ను విస్తరింపచేయడం
10. టెక్స్టైల్ పార్క్
11. టూరిజం సర్క్యూట్ - భవానీ దీవులు
12. అవనిగడ్డలో మిస్సైల్ పార్క్
13. ఐ.టి.హబ్ - విజయవాడ
14. కూచిపూడిలో కూచిపూడి అకాడమీ

గుంటూరు

1. వి.జి.టి.ఎం. మెట్రో రైల్
2. వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం
3. ఆలిండియా ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ సైన్సెస్
4. జాతీయ విపత్తుల నిర్వహణ సంస్థ
5. టెక్స్టైల్ పార్క్

6. స్పార్ట్ సిటీ
7. ఫుడ్ పార్క్
8. టూరిజం సర్క్యూట్ - నాగార్జున కొండ మరియు అమరావతి
9. నాగార్జున సాగర్ ఎయిర్పోర్టు
10. నాగార్జున సాగర్ థీమ్ పార్క్
11. సౌర విద్యుత్ కేంద్రం

ప్రకాశం

1. దొనకొండ పారిశ్రామిక నగరం
2. యూనివర్సిటీ ఆఫ్ మైన్స్ మరియు మినరల్స్ సైన్సెస్
3. ఒంగోలులో ఎయిర్పోర్టు
4. కనిగిరిలో జాతీయ పెట్టుబడులు మరియు ఉత్పత్తి జోన్
5. రామాయపట్నం పోర్టు
6. ఫుడ్ పార్క్
7. ఏడాదికాలంలో వెలిగొండ ప్రాజెక్ట్ మొదటి దశను పూర్తి చేయడం
8. స్పార్ట్ సిటీ
9. ఆక్వాకల్చర్ మరియు ప్రాసెసింగ్ యూనిట్

నెల్లూరు

1. వి.సి.ఐ.సి. మరియు బి.సి.ఐ.సి. వాడలు
2. ఆటోమొబైల్ హబ్
3. ఎయిర్పోర్టు
4. దుగరాజపట్నం పోర్టు

5. పర్యాటక కేంద్రం - పులికాట్ సరస్సు
6. స్మార్ట్ సిటీ
7. ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ హాటల్ మేనేజిమెంట్
8. మెరైన్ ఇన్స్టిట్యూట్
9. ఎరువుల కర్మాగారం

చిత్తూరు

1. తిరుపతి అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయము
2. కుప్పం ఎయిర్పోర్టు
3. ఏర్పేడు ఎన్.ఐ.ఎమ్.జెడ్.
4. ఐ.ఐ.టి.
5. ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్స్, ఎడ్యుకేషన్ మరియు రీసెర్చ్
6. అపోలో హెల్త్ సెంటర్
7. హార్టికల్చర్ జోన్
8. మెగాసిటీ
9. మెగా ఫుడ్ పార్క్
10. మెట్రో రైల్
11. ఆధ్యాత్మిక పర్యాటక సర్క్యూట్ - శ్రీకాళహస్తి, తిరుపతి, కాణిపాకం
12. ఐ.టి.హబ్ - తిరుపతి

కడప

1. స్టీల్ ప్లాంట్
2. సిమెంట్ పరిశ్రమలు

3. ఖనిజాల ఆధారిత పరిశ్రమలు
4. పారిశ్రామిక స్మార్ట్ సిటీ
5. కడప ఎయిర్పోర్టును వాడుకలోకి తేవడం
6. ఫుడ్పార్క్
7. ఉర్దూ యూనివర్సిటీ
8. సోలార్ పవర్ మరియు విండ్ పవర్
9. గార్మెంట్ క్లస్టర్

అనంతపూర్

1. కరువు నివారణకు 100% డిప్ - తుంపర్ల సేద్యం
2. ఉద్యానవన కేంద్రం
3. సెంట్రల్ యూనివర్సిటీ
4. ఎయిమ్స్కు అనుబంధ కేంద్రం
5. నూతన పారిశ్రామిక నగరం.
6. స్మార్ట్ సిటీ
7. బి.సి.ఐ.సి.లో హిందూపూర్
8. టెక్స్టైల్ పార్క్
9. ఫుడ్పార్క్
10. ఎలక్ట్రానిక్స్ మరియు హార్డ్వేర్ క్లస్టర్
11. సోలార్ మరియు విండ్ పవర్
12. పెనుగొండలో ఇస్కాన్ ప్రాజెక్ట్
13. భారత్ ఎలక్ట్రానిక్స్ లిమిటెడ్

14. పుట్టపర్తి ఆధ్యాత్మిక నగరం
15. పుట్టపర్తిలో విమానాలకు నిర్వహణ, మరమ్మత్తుల కేంద్రం
16. కుద్రేముఖ్ ఇనుప ఖనిజ ఆధారిత ప్రాజెక్ట్
17. హంద్రినీవా ప్రాజెక్టును పూర్తి చేయడం

కర్నూలు

1. కర్నూలును స్మార్ట్ సిటీగా రూపొందించడం
2. నూతన విమానాశ్రయము
3. అవుకు వద్ద నూతన పారిశ్రామిక నగరం
4. హైదరాబాద్ - బెంగళూరు పారిశ్రామిక కారిడార్ ప్రతిపాదన
5. టెక్స్టైల్ క్లస్టర్
6. కోయిలకుంట్లలో సిమెంట్ ఉత్పత్తుల హబ్
7. ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ
8. న్యూక్లియర్. ప్యూయల్ కాంప్లెక్స్
9. కర్నూలులో స్విమ్మి తరహా సూపర్ స్పెషాలిటీ ఆసుపత్రి
10. టూరిజం సర్క్యూట్ - గుహలు, దేవాలయాలు, వన్యప్రాణులు
11. సోలార్ మరియు విండ్ పవర్
12. లైవ్స్టాక్ రీసెర్చ్ మరియు పాలిటెక్నిక్ సెంటర్
13. విత్తనోత్పత్తి కేంద్రము
14. రైల్వే వాగన్ల మరమ్మత్తుల కర్మాగారం
15. మైనింగ్ స్కూల్
16. ఫుడ్ పార్క్

రాయలసీమ

1. రోడ్డు మార్గాలను అనుసంధానించడం

ఎ. కర్నూల్ - వినుకొండ వయా శ్రీశైలం - నాలుగు లైన్ల రోడ్డు

బి. కర్నూల్ - నంద్యాల - గ్రద్దలూరు - గుంటూరు - నాలుగు లైన్ల రోడ్డు

సి. నంద్యాల - పోరుమామిళ్ల - కృష్ణపట్నం - నాలుగు లైన్ల రోడ్డు

డి. రేణిగుంట - రాజంపేట - కడప - నాలుగు లైన్ల రోడ్డు

2. కరువు నివారణ

ఎ. నీటి నిర్వహణ సామర్థ్యాన్ని పెంచడం మరియు సంరక్షణ

బి. డ్రిప్ - తుంపర్ల సేద్యం

3. సోలార్ మరియు విండ్ పవర్

4. రైలు మార్గాలను అభివృద్ధి పరచడం

5. ఉత్పత్తుల కేంద్రాల ఏర్పాటు

పైన పేర్కొన్న జాబితాలో మరికొన్ని చేరవచ్చు

నూతన రాష్ట్రంలో అన్ని ప్రాంతాలకు సమ దూరంలో, ప్రపంచ స్థాయి సౌకర్యాలతో నిర్మాణమయ్యే రాజధాని రాష్ట్ర ప్రగతి చక్రాలకు "ఇరుసు"గా వుంటుందనడంలో ఎలాంటి అతిశయోక్తి లేదు. రాజధాని నిర్మాణంలో ప్రజల ప్రాతినిధ్యం వుండే విధంగా చూడాలని ప్రభుత్వం కృతనిశ్చయంతో వుంది. ఇందుకోసం రాజధాని నిర్మాణానికి అవసరమైన భూసమీకరణ నిమిత్తం వివిధ పద్ధతులను మంత్రి వర్గం ప్రతిపాదించింది. భూ సమీకరణకు సహకరించే భూమి యజమానులు గరిష్టంగా ప్రయోజనం పొందాలని ప్రభుత్వం భావిస్తోంది. రాజధాని ఏర్పాటయ్యే ప్రాంతంలోని భూమి యజమానులు, స్థానిక ప్రజలు, ప్రభుత్వం పరస్పర సహకారంతోనే నూతనంగా ఏర్పాటయ్యే రాజధాని "ప్రజారాజధాని"గా వర్ధిల్ల గలదని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మనస్ఫూర్తిగా నమ్ముతోంది.

నూతన రాజధాని నగరం మన రాష్ట్ర ప్రజల సర్వతోముఖాభివృద్ధి మరియు రాష్ట్ర వికాసానికి ప్రాతిపదిక కాగలదని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నమ్ముతోంది. ప్రపంచ దేశాల అనుభవాలను తీసుకొన్నా ఒక రాజధాని ఆ దేశం, ఆ రాష్ట్రం ఆర్థికాభివృద్ధి, సాంస్కృతిక పునరిజ్జీవనం, ప్రజల అభివృద్ధిలో ఎంతో కీలక పాత్ర పోషిస్తుందని రుజువైంది. ఆ రాజధాని అక్కడి ప్రజల గౌరవానికి ఒక చిహ్నంగా వుంటుంది.

నూతన రాజధాని నిర్మాణానికి అవసరమైన విధాన పర, ఆర్థిక మరియు పరిపాలన సహకారాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం పూర్తి స్థాయిలో అందించగలదని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ధృఢంగా విశ్వాసం వ్యక్తం చేస్తోంది. కేంద్ర ప్రభుత్వ సహకారంతో రూపు దిద్దుకోనున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధాని దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థకు ఒక బలమైన కేంద్రంగా నిలబడగలదని ప్రభుత్వం ఆకాంక్షిస్తుంది.

నారా చంద్రబాబు నాయుడు

ముఖ్యమంత్రి